

Страданието при бл. Елисавета на Пресветата Троица

Защо да говорим за страданието? Какъв е смисълът на човешкото страдание? Какво място в духовния живот има страданието? Какво място в духовния път има болестта? Дали болестта и страданието са нещо, което трябва да избягваме с всички сили? Дали болестта или страданието са наказание за някои наши скрити грехове, за греховете на нашите роднини или дори предци? Това са въпроси, които човек си задава не само в днешно време, но още от древни времена, както можем много добре да видим в Стария Завет. На тези въпроси съществуват много различни отговори. Един от отговорите ни дава бл. Елисавета на Пресветата Троица. Едно от посланията, които ни е оставила бл. Елисавета, е за ролята на страданието в духовния живот. Папа Йоан Павел II в края на юбилейната година на изкуплението 1983 публикува апостолическото писмо *Salvifici doloris*. В това писмо Папата целеше да събуди разбиране за връзката между преживяното от Христос страдание и изкуплението на човека. Девет месеца след публикуването на това апостолическо писмо (документът е публикуван на 11.02.1984), на празника Христос Цар (25.11.1984), бе провъзгласена за блажена младата френска кармитка Елисавета на Пресветата Троица, която „е страдала“ заедно с Христос.

Страданието – както физическото, така и моралното – е неразделна част от човешкото съществуване. Страданието не е нещо, което влиза в първоначалния Божи план за човека. В книгата Битие четем, че Бог сътворява човека по Свой образ (Бит. 1:27). Но човекът разрушава чрез греха си тази хармония и в света навлиза моралното безредие. Един от непосредствените резултати от греха е именно страданието. И Христос със своето идване не прекъсва страданието, а разкрива, че страданието не е някакво наказание. На страданието не трябва повече да се гледа като на наказание. Премъдростните книги на Светото Писание и преди всичко книгата на Йов се опитват да дадат отговор на въпроса: „Защо съществува страданието?“ В началния период на историята на Израил страданието е смятано за наказание за греха на човека. Но изхождайки от премъдростните книги, виждаме, че страданието се отделя от тясната си свързаност с греховността на човека. Книгата на Йов ни говори, че и праведен човек може да бъде обект на страдание и болки, така че страданието и болестите не трябва да се възприемат като наказание за личния грях на човека.

Животът на всеки човек е съпътстван от различни страдания, били те по-големи или по-малки, но няма човек на тази земя, който да е изцяло освободен от страдание и болки. Следователно въпросът е как тези страдания и болести да бъдат използвани в нашия духовен път за наша духовна полза. Един превъзходен отговор на този въпрос ни дава бл. Елисавета.

Страданието присъства силно в краткия живот на бл. Елисавета. Първото голямо страдание в своя живот Елисавета преживява, когато е на седем години. Баща ѝ умира и само благодарение на обичта, която получава от майка си и роднините си, тя успява да надживее тази голяма мъка.

Голямо страдание ѝ причинява и нейният „ужасен характер“. Елисавета трябва много да се бори със самата себе си. Още като малка преживява вътрешен конфликт, защото със своя ужасен характер създава на другите и особено на майка си много проблеми. Вижда, че изобщо не е лесно да победи характера си, но е решена да направи всичко възможно, за да победи сама себе си. Тези вътрешни борби са много страшни за нея.

Третото голямо страдание е забраната на майка ѝ да стане кармитка. Елисавета преживява големи вътрешни борби. Волята на майка си приема като Божия воля, а от друга страна силно иска да влезе в Кармила. Изживява в себе си истинска драма, но решава, че ще слуша майка си и това ѝ причинява големи страдания. Тези страдания са подготовка за още по-големи, които изживява след постъпването си в манастира.

С четвъртото си страдание бл. Елисавета се сблъсква в Кармила. Нейните първи четири месеца в манастира преминават в голяма радост и щастие от окончателното осъществяване на копнежа ѝ. Но щом постъпва в новициат, Елисавета навлиза в дълбока духовна нощ, съпътствана от големи неспокойствия, духовни страдания и различни странни видения във въображението, които продължават през цялото време на новициата. Най-голямо страдание ѝ причинява обаче фактът, че майка ѝ все още не вярва в нейното призвание и много настоява за връщането ѝ къщи.

Петото голямо страдание на бл. Елисавета е нейната болест – възпаление на надбъбречните жлези, т. нар. болест на Адисон. Болките са понякога толкова страшни, че има изкушение за самоубийство. Но все пак Елисавета никога не губи вярата си в Бога, Който е самата любов. Дори по време на последната болест нейната вяра расте заедно със страданието. Идеалът в живота на бл. Елисавета е да живее и да умре от любов. Дванадесет дни преди смъртта си казва следните думи на сестра Мария Одил: „Мила сестро, трябва да живеем от любов, да умрем от любов и да славим Бога, Който е самата любов“. „Да живеем от любов“ – това е целта в живота на бл. Елисавета. Тя иска да бъде възхвала на Неговата слава. Елисавета иска да се преобрази в Сина, така че Отец да може да види в нея образа на Сина Си. А за достигането до единение с Бога в Христа е нужно преди всичко страдание в любовта. И затова тя иска да се съдини с Христос като Негова невеста. Единението с Бога се осъществява от Светия Дух, Който като „пламък на любовта унищожава и преобразява в Себе Си всичко, до което се докосне“. Бл. Елисавета подобно на св. Йоан Кръстни и другите учители в мистичния живот ни учи, че е нужно човек да се предаде на Светия

Дух, за да може Той да го преобрази в Христа. В едно писмо няколко дни преди смъртта си Елисавета говори за своя идеал и пише: „Вкусвам непознати радости. О, моя малка Жермен, колко е нежна и сладка радостта на болката!... Преди да умра, искам да бъда преобразена в Исус Христос Разпнатия и това ми дава сила в страданието.“ (Р 276) На една от сестрите кармитки (Мария на Пресветата Троица) говори: „Не настоявам да умра само чиста като ангел, но и преобразена в Исус Разпнатия и тази мисъл ми дава сила в страданието“. А за да се преобрази, душата трябва винаги и навсякъде да върши волята Божия. Да вършиш Божията воля, означава винаги да бъдеш в сянката на Исус. Но ако искаш винаги да бъдеш в сянката на Исус, трябва да бъдеш с Исус и тогава, когато Той носи Кръста. Елисавета търси само това: да се преобрази в Христа, да бъде с Христос на всяка цена.

Но както и при другите светци, така и при бл. Елисавета отношението ѝ към Христос претърпява развитие. В първия период на своя живот, от рождението до 21-вата си година (7 април 1901 г.), Елисавета живее страданието като нещо, което тя поднася на Бога. Във втория период на живота си, от своята 21-ва до 23-тата си година (края на 1903 г.), Елисавета разбира Кръста като наше участие в Христовия Кръст. Докато в третия период на живота ѝ страданието не е нищо друго освен обич.

В първия период на живота си Елисавета вижда, както казахме, в страданието нещо, което ние поднасяме на Бога. В този първи период на живота си, преди да влезе в Кармила, Елисавета има голямото желание да страда, но не само защото страданието ни прави подобни на Христос, а също и преди всичко защото чрез него душата може да утеши Сърцето на Христос. В една своя поема Елисавета пише: „Сладки мой Спасителю, не желая нищо друго, намирам сладост единствено в това да утешавам Твоето Божествено Сърце и да пия от чашата на Твоята мъка. Искам да я пия, докато не я изпразня, както във вечерта на Твоята агония, отново оживявайки, мой сладки Спасителю, всяко едно страдание.“ През този период Елисавета живее страданието като нещо, което ние поднасяме на Бога, като нещо, чрез което тя може да придобие сърцето на Бога. За Елисавета страданието е нещо много ценно. Страданието е „стълба, която ни води към Бога, която ни отвежда в небето“. През този период Елисавета още не разбира, че истинският и най-важен извор на нашето духовно напредване е Сам Бог. И поради това, вместо да позволи на Бог да действа, тя се опитва първа да трогне Сърцето на Исус със своите дела и своите страдания. Не трябва да се чудим, че Елисавета гледа на страданието по този начин, понеже това е обичайно за времето, в което тя живее. За обръщането във вярата на господин Шапуи Елисавета е готова да страда, стига това да трогне Сърцето на Исус. Тя моли Исус да увеличи нейното страдание за спасението на тази душа. По нейно време е все още силно

влиятието на янсенизма, който проповядва, че трябва да се страхуваме от справедливия Божи гняв, както и че в страданието се намира единствената възможност за спасение. Откритието на присъствието на Исус в нейния живот помага на бл. Елисавета да гледа на страданието с по-християнски поглед. Така в една поема тя пише: „Ще се върна бедна, сама и няма да имам нищо на земята, но ще имам богатството на най-големите блага: Божественото Исусово Сърце и Кръста! Това е най-големият дар, който Исус дава на всички онези, които обича. На привилегированите на Своето Сърце Той запазва място в Своето страдание.“ (СР 59) Елисавета започва да открива, че любовта е единственият път, който води към Бога. Не става дума да желаш страданието заради самото страдание, но да искаш да обичаш Христос на всяка цена.

В началото на април 1901 г. започва вторият период в разбирането за страданието при Елисавета. Сега тя не възприема страданието като нещо, което ние поднасяме на Бог, а желае и живее страданието като най-логичен отговор на Божията любов към нас. В този период Елисавета прави големи крачки и постига извънреден напредък в духовния си живот. Тогава тя страда поради неразбирането на майка си, както и поради дългата и тъмна нощ, която преживява по време на новициата. Този опит спомага за духовното ѝ узряване. Така в своето писмо до госпожица Маргьорит Голд тя пише: „Драга сестричке, Исус се отнася към тебе като към невеста, желае да носиш Неговия Кръст, да вземеш участие в неговата агония и да изпиеш с Него горчивата чаша. Но всичко това не е нищо друго освен любов... Да благославяме волята, която е само любов и която ни изпраща тези страдания.“ Елисавета започва да открива, че Кръстът, който тя трябва да носи, не е нищо друго освен продължение на Христовия Кръст в собствената ѝ кожа. Въпреки че още не е достигнала до върха на своя духовен живот – което ще се случи в началото на 1904 г. – Елисавета започва да открива през този преходен период, че страданието е нещо изключително драгоценно, което ни помага да напредваме по бърз начин към пълното единение с Бога. Страданието наистина пречиства душата и ѝ помага да открие истинските причини, поради които трябва да следва Господа. Страданието е средство, което Бог използва, за да преобрази душите в съвършен образ на Исус Христос. Най-важният и истински извор на нашия духовен растеж е винаги Бог. И Елисавета разбира, че не е важно тя сама да определя своя духовен път, а е важно да позволи на Бог свободно да действа в нея. Трябва да имаме поглед, насочен към Разпнатия Христос. Можем да кажем, че през този втори период в живота си Елисавета насочва вниманието си към Христос. Тя започва да осмисля всяко свое изживяване в светлината на Христос и Неговата любов започва да заема все по-голямо място в сърцето на Елисавета. Започва да разбира от собствения си опит, че Бог е Този, Който я е обичал още преди тя да Го е обикнала.

В началото на 1904 г. започва третият период в живота на бл. Елисавета, през който тя проявява все повече дълбокото отношение, свързващо истинската обич между две лица, от една страна, и Кръста, от друга. Както Христос е разкрил своята любов към нас чрез Кръста, така също и ние сме призвани да покажем и да отвърнем с нашата любов, приемайки винаги святата воля, чрез която Бог иска да ни преобрази в образа на Своя Син. В този трети период Елисавета разкрива близката взаимовръзка между любовта и страданието. На о. Шевиняр Елисавета пише: „Да Го молим да ни направи да бъдем истински в любовта, т.е. да ни преобрази в жертви на Своята жертва, защото, струва ми се, жертвата не е нищо друго освен любов, превърнала се в дело.“ (L 220) „Само под Кръста – казва Елисавета – Той откроява непознати радости.“ И именно на светия Кръст Елисавета разбира, че „страданието е откровение на любовта“ (L 271).

Истинската любов не е сантименталност. Само устоялата на изпитание любов е истинска. Елисавета разбира от собствения си опит, че любовта без жертва, без Кръст, е обикновена сантименталност, и казва: „Любовта, за да бъде истинска, трябва да бъде жертвена“. Елисавета вижда в страданието дар, който Бог дава на душата, защото така Отец разпознава все по-дълбоко във вярващия образа на Сина. При своите последни духовни упражнения Елисавета пише: „Всички избрани, които държат палмовата клонка в ръка и са потопени в Божията светлина, е трябвало да преминат през голямото утеснение [...]. Преди да съзерцават с открито лице славата на Господа (2 Кор. 3:18), те са станали съпричастници на умъртвленията на Неговия Христос [...]. Такава е изкупената душа, която трябва да изкупи други души [...]. Тя върви по пътя на Голгота от дясната страна на своя Разпнат Цар [...]. Той иска да присъедини Своята невеста към Своето изкупително дело и този път на страдание, по който тя върви, ѝ се явява като път към блаженството [...]. Тя не гледа повече пътищата, по които върви. Гледа само Пастира, Който я води.“ (UR 5) Това, което ни казва бл. Елисавета, не само свързва тясно страданието на вярващия с Христовото страдание, но ни дава да направим и важен извод, а той е, че съществува тясна връзка между изкупителната мисия на Христос и нашето активно съучастие. Ние взимаме участие в мисията на Христос чрез нашето страдание. В този трети период Елисавета живее страданието като продължение на Въплъщението на Божието Слово в своята плът. Елисавета иска да бъде, доколкото ѝ е възможно, образ на Сина, така че Отец да може да види в нея образа на своя Син. Както Христос е умрял на Кръста, така и Елисавета иска да вземе участие в Неговата изкупителна смърт. Елисавета иска да живее страданието с радост. Един и същи меч трябва да прободне Жениха и невестата, тъй че подобие то да бъде очевидно. За Елисавета страданието и любовта са две страни на един и същи медал. След много страдания тя пише в

едно писмо: „В самотата на моята болнична стая сме толкова щастливи и двамата. Това е щастие, което трае ден и нощ. Толкова е сладко!“ При Елисавета не може да се говори за страдание, без да се досетим, че страданието е само следствие от истинската Божия обич към нас. Два месеца преди смъртта си в едно писмо до майка си тя пише: „За да дойдеш дотук, трябва да съзерцаваш разпнатия Бог и това съзерцание, ако е истинско, допринася за любовта в страданието. Мила мамо, приеми всяко изкушение и всяка съпротива в светлината, идваща от Кръста [...]. Така ще намериш благоволение пред Бога и ще напреднеш по пътя на любовта.“ (L 263)

За Елисавета страданието е преди всичко дар, който Бог дава на душата, така че да може по-съвършено да я съедини със Себе Си. Следователно страданието е преди всичко дар, а не наказание. Въпреки това Бог може понякога и да накаже някой човек със страдание поради неговите грехове, но Той прави това винаги и само с цел човекът да стане по-добър и да се обърне към своя Бог. Страданието е винаги за по-голямо добро на човека. Както св. Тереза Авилска и св. Йоан Кръстни, така и бл. Елисавета ни учи, че страданието е дар от любов, който Бог дава на избраните от Него души. Чрез страдание в любовта вярващият взима участие в голямото дело на Христовото изкупление и заедно с Христос е посредник на Божията благодат. На госпожа Сурдон пише следните думи: „Мила госпожо, добрият Бог ми дава да разбера в Неговата светлина какво благо е страданието, както и че ние никога няма да разберем колко е голяма обичта Му, когато ни поставя на изпитание. Кръстът е залог за Неговата любов.“ (L 230) Страданието е откровение на Божията любов към нас. За Елисавета страданието е знак, че Бог по особен начин е избрал душата и че я обича по особен начин. В едно писмо до госпожица Голд пише: „Скъпа моя Маргьорит, Вашите страдания ще са много мили на Вашия Мил, ако продължите така. Те са знак, че Вие сте Му особено скъпа и показват Неговата воля да Ви приеме за Своя невеста, желаяйки да носите Неговия Кръст, да вземете участие в Неговата агония и да изпиете с Него горчивата чаша. Но всичко това не е друго освен любов.“ (L 45)

Бог се дарява на вярващия чрез човешкото посредничество. Въпреки че Бог дава възможност на всички да вървят по този привилегирован път, не всички го приемат като дар Божи, а напротив, за много хора може да настъпи момент на криза и да приемат страданието като нещастие, което трябва на всяка цена да се избегне, вместо да се приеме. Няколко дни преди смъртта си Елисавета пише на майка си: „О, само ако знаеше какво страдание е необходимо, за да се осъществи Божието действие в душата! Добрият Бог има неизмеримото желание да ни обогати със своите милости, но ние сме тези, които определяме границата в съответствие с това колко допускаме да се жертваме за Него, да се жертваме в радост и в славословие, както това е правил

Учителят. Когато имаме възможност за голямо страдание или за някаква минимална жертва, трябва да размислим, че е дошъл „нашият момент“, в който ставаме готови да дадем потвърждение за любовта си към Онзи, Който ни е възлюбил неизмеримо, както казва св. Павел (Еф. 2:4). Затова събери всичко това в един хубав букет, който можеш да Му поднесеш, без да изпуснеш и най-малката жертва. В небето това ще бъдат рубини, които ще обогатят прекрасната корона, която ти приготвя добрият Бог. Аз ще отида да Му помогна да приготви тази украса и ще дойда заедно с Него в деня на голямата среща, за да сложа короната на твоето чело, скъпа моя мамо.“ (L 272) С това писмо Елисавета подготвя майка си за своята смърт. Осем дни преди смъртта на Елисавета майка ѝ пита за здравето на дъщеря си и получава следния отговор: „Кажете ѝ, че умирам“. По този начин Елисавета приготвя майка си да приеме смъртта на обичната си дъщеря. О. Антонио Сикари казва, че Елисавета взима майка си за ръка и без насилие я води дотам, където тя самата живее, давайки ѝ вяра толкова голяма, колкото тази на Авраам. О. Сикари добавя: „Чрез чудотворството на Божията благодат детето става майка на собствената си майка“. И наистина е така. Дъщерята е станала тази, която утешава и води майка си до върховете на жертвата от любов. Знаем какви са обикновено реакциите на една майка, когато умира детето ѝ, но тук се случва истинско чудо на Божията благодат. Тук благодатта преобразява душите и ги издига над обичайните човешки реакции. Бог, Който в своята същност е Любов, не ни задължава да приемем даровете на благодатта, които Той иска да ни даде. Но тези, които ги приемат, напредват бързо към единение с Бога. И затова Елисавета често говори за дълбоката Божия бездна, където човек трябва да се хвърли като в море от кристал. Когато човешката душа позволи да бъде пренесена от преобразяващата Божия любов на високите върхове, сърцето на вярващия се разгаря от неугасим огън към Бога и към всичко, което принадлежи на Христос, включително към Кръста. Даже Кръстът, който Сам Бог дарява от любов, става искра, която разгаря в сърцето на вярващия все по-голяма и по-голяма любов към Бога. В едно писмо бл. Елисавета пише: „Моля се много за Вас, скъпа госпожо. Вижда се, че Учителят иска да осъществи това единение с Вас. Няма друго дърво, способно да разпали в душата огъня на любовта така, както дървото на Кръста.“

Страданието се живее „сърце в сърце и това трае ден и нощ“ (L 229). Ако се говори по човешки, съществуването на страданието не може да бъде нито разбрано, нито желано. И наистина, това би било нещо нездраво, мазохизъм. Но когато страданието се приеме в светлината на Христос, всичко се променя. В светлината на Христос страданието става знак на особена Божия любов. Отвъд тази светлина страданието се разбира само като нещо, на което човек е осъден и което той трябва да избегне и отхвърли. Елисавета в никакъв случай

не търси страданието заради усещането за страдание – това би било обикновен мазохизъм. В центъра на живота на бл. Елисавета стои Христос и тя желае да го обича винаги все повече и повече.

Елисавета ни помага да открием, че страданието е дар на Божията любов към човека, както и че страданието е дар не само защото ни прави подобни на Христос, но и защото има много силна формираща функция. В Божиите ръце страданието става инструмент, чрез който Бог действа в човека. И ако се приеме в този дух, страданието помага на вярващия да напредва по своя духовен път. За напредването по духовния път човек трябва да изостави положението, до което вече е достигнал и което вече познава, предприемайки всеки ден ново и трудно пътуване към все още непозната цел. За да напреднем духовно, е необходимо да позволим на Бог да действа, защото Той по-добре знае по кой път трябва да поемем. Трябва винаги да настояваме, да търсим и да вършим само Божията воля. Тогава Бог е Този, Който прави всичко.

Страданието има още една педагогическа роля в нашия духовен път. Благодарение на страданието нашата вяра нараства. Да вярваш, означава преди всичко да се предадеш на тайнствения и пълен с любов Божи план. На Елисавета страданието помага да расте в детското си доверие към Бога. По много начини страданието помага на вярващия да израсне във вярата.

На първо място страданието ни помага да се отделим от всичко, което сме или притежаваме, като така във все по-голяма степен се отваряме за Бога. Когато страда, човек си задава въпроса: защо страдам? А когато човек е здрав и не изпитва никакво страдание, когато всичко е наред, разчита като че ли прекалено много на собствените си сили и няма нужда от Бога, не търси помощ. Ако се живее правилно, страданието отваря човека към Бога. То, страданието, не само ни отделя от нашия егоизъм, но и подготвя в душата ни мястото за Божия план; за този план, който Бог има за всеки от нас. Бог първо очиства душата от нещата, които отнемат мястото Му в нашия живот, а след това я изпълва със Своето присъствие. Страданието е голяма, дадена ни от Бога възможност да съсредоточим цялото си доверие само в Бога. И именно периодите на страдание помагат на Елисавета да расте във вярата – да няма доверие само на себе си, а единствено на Бога. От Неговата любов, от Него да очаква всичко, а не да разчита само на своите сили. В едно писмо Елисавета пише на майка си: „Има едно Същество, Кое е любов и Кое е желане да живеем в общение с Него! О, мамо, колко е сладко това: Той е там и ми прави компания; Той е Онзи, Който ми помага да страдам, Който ми дава да надмогна страданието и да отпочина в Него. Направяй като мен и ще видиш как всичко се преобразява.“

Страданието е идеална възможност човек да се освободи от самия себе си и да се облече само в Христа. Единственият идеал, който Елисавета настоява

да живее, е любовта към Бога. Когато тя следва това, Бог я преобразява в Себе Си. Веднъж тя ще каже: „Не настоявам повече да умра само чиста като ангел, но и преобразена в Разпнатия Христос и тази мисъл ми дава сила в страданието“. Подобно на св. Йоан Кръстител Елисавета желае тя да се смаява, а Христос да расте. Съвършеното единение се осъществява, когато се присъединяваме към Христос във всичко. Христос е страдал на Кръста и човешкото страдание не може да бъде разбрано освен в светлината на Христовия Кръст. И когато душата приема всичко това, което Христос е живял, става невеста, достойна за своя Жених. Най-съкровено желание на Елисавета е да стане Христова невеста. В една от своите поеми тя пише: „Желая Те ревностно, мой Исусе. Очаквам само да бъда Твоя невеста. С Тебе искам да страдам, да Те намеря и след това да намеря отмора.“ (СР 4)

Страданието с Христос и за Христос не е нещо, което прави човека тъжен. Не, Бог обича радостния дарител – казва св. Павел. Страдащият с Христос не е тъжен, а точно обратното. Както свидетелства бл. Елисавета, страданието с Христос събужда в душата неизмерима радост. Така един месец преди смъртта си тя пише в едно писмо: „Никога моето щастие не е било толкова голямо, толкова истинско, както тогава, когато Бог ме удостои да ме присъедини към страданията на Разпнатия Христос, така че да мога да изстрадам в моето тяло това, което липсва на Неговите страдания.“ (L 274)

Приетото с любов страдание предизвиква в сърцето на Елисавета непознато щастие. Малко преди смъртта си тя пише в писмо до госпожица Жемò: „Вкусвам непознати досега за мен радости. О, моя малка Жермен, колко е сладко щастие на страданието!“

В един момент от своя духовен път Елисавета открива, че Христос продължава да принася Самия Себе Си за всеки от нас в жертвата на Евхаристията. Но Елисавета открива, че Христос желае не само Той да бъде жертван, но и да присъедини към тази Своя изкупителна жертва и Своето мистично Тяло, което е Църквата. Елисавета иска да вземе участие в това, което Евхаристията представлява и осъществява. Когато се отслужва Евхаристия, това не е само спомен за случилото се на Тайната вечеря, на Кръста и при Възкресението. В Евхаристията спасителната жертва присъства реално и вярващите са поканени да участват в жертвата на Кръста. Чрез членовете на Своето мистично Тяло, които страдат, Исус продължава и увековечава Своята жертва на Кръста. И поради това съществува много тясна връзка между приетото от вярващите страдание и възобновяващата се в Евхаристията жертва на Христос.

Елисавета изживява дълбоко тези реалности. В едно писмо до майка си тя пише: „Скъпия Бог е благоволил да жертва Своята малка хостия, но Евхаристията, която чрез мен отслужва Той, Чиято обич е свещеническа, може

да трае още дълго време: за малката жертва времето, прекарано в ръцете на жертващия, не е дълго и може да се каже, че тя, макар и да преминава по пътя на страданието, много повече се намира на пътя на щастието“ (L 261). Чрез кръщението ставаме членове на живата Христова Църква. И това присъединение към Христос Вторият Ватикански събор нарича всеобщо свещеничество. А това значи, че чрез кръщението трябва да вземем и участие в живота и страданието на Христос. Исус е пожелал хлябът да бъде принесен като спомен за Него. Но Исус е пожелал и цялото Негово мистично Тяло да бъде принесено в жертва заедно с Него. Елисавета съзнава, че тя сама трябва да бъде хляб, който се принася на Отца. И затова се предава в ръцете на Бога, принасяйки себе си „чрез Христа, с Христа и в Христа“ в жертва за Неговата Църква. Едно от нещата, които взима много присърце, е свещеничеството. Със свещениците тя има особена връзка. На свещениците, които познава, пише да я поставят в потира и по този начин да я принесат на Отца. В последното си писмо до каноника Ангъл, в когото е имала особено доверие, Елисавета пише следните прекрасни думи: „О, поставете ме изцяло (в потира), за да не бъда повече аз самата, но Той, и Отец, гледайки ме, да може да разпознае, че съм се присъединила към Христовата смърт, за да понасям в себе си онова, което липсва на Неговото страдание за Неговото Тяло, което е Църквата; а след това изцяло ме потопете в Кръвта Христова, за да получа сила от Неговата сила. Чувствам себе си така слаба, така малка.“ (L 216) На друг свещеник казва: „Когато осветявате хостия, в която Исус, „единствено светият“, подновява своето Въплъщение, посветете също и мен заедно с Него като хостия на славата на Неговата благодат (Еф 1:4)“ (L 216). Но Елисавета говори почти по същия начин и на майка Жермен. В майка Жермен тя вижда свещеник, който трябва да я жертва на Бог Отец. Елисавета е твърдо убедена, че Сам Бог е поставил Майка Жермен на пътя ѝ, за да може да я поднесе на Отца. Тук бл. Елисавета се позовава на всеобщото свещенство, чрез което всички кръстени са призвани да принасят не само себе си, но и най-близките си като жертва на Бога. Елисавета прави същото по отношение на своите майка, сестра, приятели, на които пише.

Майка Жермен е първата последователка на учението на своята новистка. От друга страна и учението на бл. Елисавета е силно повлияно от майка Жермен. С детско доверие Елисавета пише на майка Жермен: „Той те е посветил за такъв свещеник, който принася жертва, за да ме поднесе в жертва на любовта! Ти си ми Го дала, а на Него си дала мен, за да ме изпепелява ден и нощ, винаги.“ (CP 94) А в своето стихотворение за майка Жермен ще каже: „Ето, от самото начало в своята неизмерима любов Той е свързал жертва и свещеник и от века до века, чак до вечността всякога ще ги вижда заедно в Своя Божествен поглед“ (CP 108). А когато много страда, говори на майка Жермен

така: „Мила моя майко, мили мой свещенико, Вашата малка *Laus gloriae*¹ не може да спи. Тя страда, но макар да се намира в голяма тревога, в нейната душа сега навлиза сладка ведрина [...]. Помогни ми, Майко, да се изкача на моята Голгота! Усещам силата на Вашето свещенство в душата си така голяма и имам голяма нужда от Вас. Майко моя, усещам толкова близо моята Троица и изпитвам по-голяма радост, отколкото болка.“ (В 18)

Своето страдание и преди всичко последната си болест бл. Елисавета изживява като неспирна Евхаристия, която Църквата принася на Бог Отец за „възхвала на Неговата слава“ чрез ръцете на майка Жермен, поставена от Бог до нея като свещеник.

И накрая можем да кажем, че Елисавета разбира страданието в светлината на Евхаристията по особено оригинален начин. За да се превърнем във „възхвала на Неговата слава“, за да станем свещенослужение на Бог Отец, е необходимо да се жертваме заедно с Христа. По този наш път Мария е не само пример за нас, но и ни придружава с нежността си в най-трудните ни моменти.

Елисавета още като малко дете иска да бъде присъединена към Христос и като средство за постигането на тази цел избира да положи глава върху пронизаните ребра на Исус. От тази рана е родена Църквата. От Христовото страдание на Кръста се ражда Църквата. И само онзи, който положи глава на тази Исусова рана, може да се смята за принадлежащ към Христа. А Елисавета прекарва своя кратък живот и особено последните си месеци в това мистично състояние. Това е покана и всички ние да положим глава върху раната на Исусовото сърце, от което излиза благодат, за да можем и ние да се присъединим към Него, принасяйки своя живот за доброто на Църквата.

Както видяхме от примера на бл. Елисавета, страданието е благодат. Болните и страдащите са благо за Църквата. Болните и страдащите могат много да направят за Църквата. Никой няма право да се смята за безполезен, защото е болен или прикован към легло. Никой няма право да мисли, че не може да направи нещо за Църквата само защото е болен. Бл. Елисавета ни учи, че всеки болен може да допринесе много за доброто на мистичното Тяло Христово. Трябва само с любов да се присъедини към страданията на Разпнатия Христос.

отец Сречко Римац OCD
София, 25 февруари 2007 г.
(източник: интернет)

¹ Лат. „Възхвала на славата“.